

MINISTER ŚRODOWISKA

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 6.03.15.

nr 813 podpis. [signature]

Warszawa, dnia 4 marca 2015 r.

DGO-V-070-1 / 8813 /15/LD

SEKRETARIAT
Biuro Prac Senackich
wpłynęło dn. 9.03.15
nr 1236 podpis. [signature]

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu RP

Shanowny Panie Marszałku,

Odpowiadając na pismo z dnia 30 stycznia 2015 r., znak: BPS/043-69-2974/15, dotyczące oświadczenia senatora Marka Ziółkowskiego w sprawie prośby o udzielenie odpowiedzi na pytania odnoszące się do celów stawianych w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce w latach 2014-2020, przedstawiam poniższe informacje.

Na wstępie należy zaznaczyć, że w dniu 22 stycznia br. w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej została opublikowana ustawa z dnia 15 stycznia 2015 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych (Dz. U. poz. 122). Zaproponowane w ustawie rozwiązania powinny przyczynić się do właściwego planowania oraz prawidłowej realizacji gospodarki odpadami komunalnymi, zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami. Ustawa m.in. nakłada na samorząd województwa obowiązek opracowania planów inwestycyjnych, których celem ma być wskazanie infrastruktury niezbędnej do osiągnięcia zgodności z unijnymi dyrektywami w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. Ponadto ustawa wprowadza zmiany w definicji regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, polegające na uwzględnieniu w tej definicji instalacji wykorzystujących nowe dostępne technologie przetwarzania odpadów, a także wprowadza możliwości wskazywania spalarni odpadów komunalnych jako ponadregionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych pochodzących z więcej niż jednego regionu gospodarki odpadami komunalnymi.

W odniesieniu do kwestii spalarni odpadów komunalnych, trzeba stwierdzić, że termiczne przekształcanie odpadów z odzyskiem energii ma uzasadnienie merytoryczne, przy czym udział tej metody w przetwarzaniu odpadów komunalnych nie powinien przekraczać około 1/3 ich masy, co wynika z przyjętych do osiągnięcia poziomów recyklingu. Termiczne przekształcanie

odpadów będzie stanowić element uzupełniający dla recyklingu i innych form odzysku – pozwala na pełne zagospodarowanie odpadów, których nie będzie można wykorzystać materiałowo.

Odnosząc się do pytania dotyczącego działań edukacyjnych służących zapobieganiu powstawaniu odpadów (ZPO) i promujących ich przygotowanie do ponownego użycia oraz recykling, należy zauważyć, że w dniu 26 czerwca 2014 r. Rada Ministrów przyjęła *Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów* (Kpzpo), który został przygotowany w oparciu o art. 29 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. *w sprawie odpadów oraz uchylającą niektóre dyrektywy*. Ww. dokument odnosi się do stosowanych już obecnie w kraju metod zapobiegania powstawaniu odpadów, w tym do działań edukacyjnych polegających m.in. na prowadzeniu przez Ministerstwo Środowiska krajowych portali informacyjnych nt. zrównoważonego stylu życia. Należą do nich: ekoszyk i nasze śmieci, dostępne pod następującymi linkami:

<http://ekoszyk.mos.gov.pl/> oraz

<http://naszesmieci.mos.gov.pl/>.

Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów przewiduje także realizację innych działań o charakterze edukacyjnym, np.:

- utworzenie na poziomie lokalnym platformy internetowej na rzecz ZPO,
- inicjowanie i promowanie poprzez samorzady regionalne inicjatyw, konkursów dla „małoodpadowych” gmin i miast,
- wspólne działania na wszystkich szczeblach administracji w ramach Europejskiego Tygodnia Zapobiegania Powstawaniu Odpadów;
- gromadzenie i udostępnianie materiałów edukacyjnych nt. ZPO dla szkół i uczelni,
- promowanie ekoprojektowania,
- promowanie i wspieranie budowy sieci napraw i ponownego użycia produktów.

Dokument wskazuje również dobre praktyki w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów dla określonych (priorytetowych) strumieni odpadów, m.in. odpadów komunalnych, wydobywczych, opakowaniowych, odpadów żywności, jak również dla rejonów o określonym charakterze (rolnicze, przemysłowe, turystyczne) np.:

- edukacja w zakresie ekoznakowania i ograniczania zużycia środków szczególnie niebezpiecznych;
- edukacja w zakresie świadomych zakupów, w ilościach możliwych do zużycia przed upływem daty przydatności;
- edukacja w zakresie magazynowania i selektywnego zbierania, przeciwdziałającego zanieczyszczeniu innych produktów,
- promowanie ponownego użycia sprzętów i urządzeń.
- wdrażanie systemów zarządzania jakością w hotelach, ośrodkach turystycznych, restauracjach, itd.

Ponadto Ministerstwo Środowiska, chcąc wesprzeć gminy w prawidłowym wdrażaniu ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. *o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2011 r. nr 152, poz. 897), realizowało działania polegające na:

1. wdrożeniu serwisu dla gmin www.mos.gov.pl/komunalne,

2. opracowaniu ekspertyzy i wytycznych dla gmin m.in. dotyczących prowadzenia działań promocyjnych oraz rozsyłaniu do gmin pocztą elektroniczną materiałów merytorycznych i graficznych,
3. organizacji spotkań informacyjnych dla przedstawicieli urzędów marszałkowskich i wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska,
4. opracowywaniu interpretacji przepisów prawa,
5. udzielaniu odpowiedzi na przesyłane zapytania,
6. współpracy z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej w celu uruchomienia środków na wsparcie gmin.

Wiele z ww. działań ma charakter ciągły i są one nadal realizowane.

Odnosząc się do pytania dotyczącego rodzajów instalacji do przetwarzania odpadów stosowanych w UE, poza instalacjami do mechaniczno – biologicznego (MBP) przetwarzania oraz do termicznego przekształcania, należy podkreślić, że prawodawstwo Unii Europejskiej nie wskazuje określonego systemu gospodarki odpadami oraz właściwych metod ich przetwarzania. Najlepsze dostępne techniki przetwarzania odpadów, w tym odpadów komunalnych zostały natomiast określone w dokumencie referencyjnym BREF dotyczącym przetwarzania odpadów. Obecnie w Komisji Europejskiej trwają prace nad rewizją przedmiotowego dokumentu referencyjnego.

W zakresie III etapu ekspertyzy, realizowanej w ramach krajowej sieci organów środowiskowych i instytucji zarządzających funduszami unijnymi „Partnerstwo: Środowisko dla Rozwoju”, mającej na celu przeprowadzenie badań odpadów w 20 instalacjach do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych (MBP), wytypowanych w ramach realizacji II etapu ekspertyzy, wykonana zostanie analiza porównawcza zastosowanych rozwiązań prawnych i technologicznych w Polsce z innymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej w zakresie MBP (co najmniej 5 krajów członkowskich UE o zaawansowanej gospodarce odpadami). Obejmować będzie ona także wskazanie rekomendowanych i nierekomendowanych rozwiązań techniczno-technologicznych oraz propozycji zmian do istniejących przepisów prawnych dotyczących mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz składowania odpadów powstałych po przetworzeniu w tych instalacjach.

W związku z pytaniem dotyczącym poziomów odzysku, uprzejmie informuję, że dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. *w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy* nakłada na Państwa Członkowskie obowiązek zapewnienia, aby do roku 2015 selektywne zbieranie odpadów obowiązywało przynajmniej w odniesieniu do: papieru, metalu, plastiku i szkła. Ponadto wymaga, aby państwa członkowskie przyjęły wszelkie niezbędne środki służące realizacji następujących celów:

- a) do 2020 roku przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych, przynajmniej takich jak papier, metal, plastik i szkło z gospodarstw domowych i w miarę możliwości innego pochodzenia, pod warunkiem że te strumienie odpadów są podobne do odpadów z gospodarstw domowych, zostanie zwiększone wagowo do minimum 50 %;
- b) do 2020 r. przygotowanie do ponownego wykorzystania, recyklingu i innych sposobów odzyskiwania materiałów, w tym wypełniania wyrobisk, gdzie odpady zastępują inne materiały, w odniesieniu do innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych, z wyjątkiem materiału występującego w stanie naturalnym zgodnie z definicją zawartą w kategorii 17 05 04 Europejskiego katalogu odpadów, zostanie zwiększone wagowo do minimum 70 %.

Polska podejmuje niezbędne działania dla osiągnięcia ww. celów. Wskaźnik odzysku dla odpadów budowlanych i rozbiórkowych wynosił: na rok 2011 – 90%, natomiast na rok 2012 – 73%. Zatem cel w zakresie poziomu odzysku i recyklingu odpadów budowlanych i rozbiórkowych, który Polska ma obowiązek osiągnąć do 2020 r. został już osiągnięty. W kwestii uzyskania przez Polskę wymaganych przepisami UE poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, należy stwierdzić, że podjęto kroki zmierzające do osiągnięcia celów środowiskowych w tym zakresie. Nowelizacją ustawy z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz. U. z 2013 r., poz. 1399, z późn. zm.) wprowadzono nowy system gospodarki odpadami komunalnymi, który zaczął obowiązywać na terenie całego kraju od 1 lipca 2013 r. Gminy tworząc własne systemy gospodarki odpadami komunalnymi są zobowiązane do osiągania poziomów recyklingu, co ma bezpośrednie przełożenie na poziom uzyskiwany przez Polskę. Założeniem jest, aby do poziomu 50% wyznaczonego na rok 2020 dochodzić stopniowo. Poziomy na kolejne lata zostały określone w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2012 r. *w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych* (Dz. U. z 2012 r., poz. 645). W rozporządzeniu tym na 2013 r. został wyznaczony do osiągnięcia poziom w wysokości 12%, co oznacza, że osiągnięty poziom 20% w skali Polski wypełnia założenia aż do 2017 r. Należy się spodziewać, że wraz z udoskonalaniem systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych w gminach oraz z postępującą edukacją społeczeństwa w zakresie segregacji odpadów, a także wraz z powstawaniem nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych osiągany poziom recyklingu będzie coraz wyższy i pozwoli wypełnić wymagania środowiskowe nałożone przez UE.

Odnosząc się do zapytania o sankcje w przypadku nieosiągnięcia wymaganych poziomów, należy stwierdzić, że kara jest nakładana dopiero po przeprowadzeniu pełnej procedury przewidzianej w przepisach UE. W przypadku naruszenia przez Państwo Członkowskie zobowiązań traktatowych, Komisja Europejska, na podstawie art. 226 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, może wszcząć postępowanie formalne. Jeżeli Państwo Członkowskie nie zastosuje się w określonym terminie do uzasadnionej opinii przekazanej przez Komisję Europejską w ramach postępowania formalnego, Komisja może wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości, który może określić wysokość kary. Zarówno resort środowiska, jak i pozostałe resorty dokładają wszelkich starań, by nie dopuścić do sytuacji postawienia kraju przed Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości. Sankcje wobec państw członkowskich za nieprzestrzeganie prawa ochrony środowiska, w tym kary pieniężne, są stosowane w ostateczności. Taka sytuacja ma miejsce wówczas, gdy wszystkie etapy działań zapobiegawczych kończą się niepowodzeniem, jak również nieskuteczne okazuje się postępowanie wyjaśniające pomiędzy Komisją Europejską a państwem członkowskim, prowadzone w świetle art. 226 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

W odniesieniu do pytania dotyczącego nowych technologii przetwarzania odpadów, należy zauważyć, że jednym z głównych założeń nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi jest stworzenie sieci instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, które zapewnią zgodne z hierarchią sposobów postępowania z odpadami zagospodarowanie najbardziej problemowych odpadów komunalnych, tj. zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania oraz osiągnięcie efektu ekologicznego. Zmieszane odpady komunalne mogą być

przetwarzane, zatem wyłącznie w regionalnych instalacjach do przetwarzania odpadów komunalnych.

Wspomniana już ustawa z dnia 15 stycznia 2015 r. o *zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych* wprowadza zmiany w zakresie definicji regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, polegające na uwzględnieniu w niej instalacji wykorzystujących nowe dostępne technologie przetwarzania odpadów. Niemniej jednak w systemie gospodarki odpadami komunalnymi powinny funkcjonować wyłącznie efektywne i sprawdzone technologie przetwarzania odpadów, które zapewnią osiągnięcie przez gminy poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów oraz takie przetworzenie pozostałości z tych procesów, aby spełniały kryteria dopuszczenia odpadów do składowania. Natomiast nie ma uzasadnienia do odnoszenia się do pojedynczej technologii, gdyż osiągnięcie omawianych prawem celów nie jest możliwe przy wykorzystaniu jednego rodzaju technologii, lecz całego systemu, przyjętego na poziomie regionu gospodarki odpadami komunalnymi.

2 *peraiamier*

z up. MINISTRA
PODSEKRETARZ STANU

Janusz Ostrowski
Janusz Ostrowski

Do wiadomości:

1. Sekretariat Prezesa Rady Ministrów w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów,
2. Biuro Ministra w/m

